

DELAVSKA POLITIKA

Izhaja dvakrat tedensko, in sicer vsako sredo in vsako soboto.

Uredništvo in uprava: Maribor, Ruška cesta 5, poštni predal 22, telefon 2326.
Podružnice: Ljubljana, Delavska zbornica — Celje, Delavska zbornica
Trbovlje, Delavski dom — Jesenice, Delavski dom. — Rokopisi se ne vračajo.
Nefrankirana pisma se vobče ne sprejemajo. — Reklamacije se ne frankirajo.

Malih oglasov, ki služijo v posredovanje in socialne namene delavstva ter nameščencev, stane vsaka beseda 50 para. — Malih oglasov trgovskega značaja stane beseda Din 1.—. V oglasnem delu stane petina enostolpna vrsta Din 1.50. — Pri večjem številu objav popust. — Naročnina za Jugoslavijo znaša mesečno Din 10.—, za inozemstvo mesečno Din 15.—. Čekovni račun št. 14.335.

Štev. 60

Sreda, 31. julija 1935

Leto X

„Domoljub“ demokracija in socializem

Lažnjivec ne sme biti pozabljivec

„Ti premeteni klerikalni patroni vedo natanko, odkod jim preti nevarnost, vedo natanko, da je njih edini resni sovražnik socialna demokracija. In zato se proti socialni demokraciji obrača vse sovraštvo, vse obrekovanje, se obračajo vse laži...“

Ivan Cankar (Zbr. spisi, 11, 398).

V taboru »Slovenca« in »Domoljuba« se morajo očitno boriti s hudimi notranjimi težavami, z velikimi nasprotstvi med različnimi strujami in osebami, z razočaranjem njihove inteligence in akademske mladine, z nezadovoljnostjo pristašev iz vrst ljudstva. Ker teh nasprotstev ne morejo premestiti, še manj pa odpraviti naraščajoče nezadovoljnosti, hočejo svoje trume zaposliti s kakim dozdevnim sovražnikom, da bi tako vdani pristaši vsaj začasno pozabili na svoje patrone.

In vrgli so se na socialno demokracijo, iz prav tistih vzrokov, ki jih navajajo zgoraj besede velikega, nesmrtnega Ivana Cankarja. Oni vidijo, da se delovno ljudstvo prebujajo, pa si zmotno mislijo, da bodo ta proces zavrli deloma z razpuščanjem društev, deloma z lažjo in obrekovanjem.

Ta posel jim gre silno nerodno izpod rok. Očitno jim živci odpovedujejo. Po ponesrečeni »Slovenčev« kampanji, ki se bo končala pred sodnijo, se nas je še bolj nerodno lotil »Domoljub«, ki bi se pri vseh svojih lažeh moral spominjati vsaj narodnega pregovora »Lažnjivec ne sme biti pozabljivec«, da bi se izognil nevarnosti, ki grozi slabemu lažnjivcu, ki mu ljudje potem še resnice ne verjamejo, če bi jo kdaj povedal.

V dolgem članku »Podtalno delo« se »Domoljubov« pisar tako debelo laže, da bi lahko laži z vilami razmetali. Posamezni odstavki kar pobijajo drug drugega. V eni sapi bi nam rad vrnil v škorenj boljševizem in — dr. Kramerja, skrajno revolucionarnost in — Jevtića.

Laže, kot da mi nalašč uprizarjamo stavke, se hlina, češ, da on tudi delavstvu priznava pravice samoodbrambe, istočasno pa »ne najde zadostnega razloga za sedanje štrajke«. Kateri pa so bili in so zadnji štrajki, radi katerih hoče »Domoljub« med kmeti ustvariti nerazpoloženje — proti delavcem? Bila je stavka tekstilnih delavcev v Kočevju za minimalno mezdo 3 Din na uro, slične stavke so bile in so po različnih mariborskih tekstilnih tovarnah, bila je stavka za kolektivno pogodbo pri nemškem tovarnarju Woschnaggu, bila je stavka za ureditev znosnega razmerja med podjetjem in delavstvom pri KID? Naj pove »Domoljub«, če je bila ena sama stavka neupravičena in če ni delavstvo povsod poskušilo vsa mirna sredstva, preden je moralo zastavkati! Ali ne priznavate industrijskega delavcu niti 3 Din na uro?! Ali vam gre morda na živce tipografska »stavka«, v kateri skupno s »franzoskimi« podjetniki nastopate proti delavstvu in pozabljate na papeževo okrožnico »Quadragesimo anno«?

Ko nas hoče tako »Domoljub« prikazati kmetom kot pravo revolucionarno strašilo, pa jim že servira drugo senzacijo, ki prvo pobija. Pravi dobesedno: »Ves divji boj režimov gg. Srskića, Uzunovića in Jevtića...«

Konkordat in Jugoslavija

Dne 25. julija 1935 je v Vatikanu podpisal pravdni minister dr. Auer za Jugoslavijo konkordatno pogodbo z Vatikanom, to je, z rimsko katoliško cerkvijo. Konkordat je pogodba, ki jo sklepa Vatikan s posvetnimi državami, da si z njo zagotovi politične svoboščine v državah za svoje versko in cerkvenoorganizatorično delovanje. Velik del cerkvene politične moči sloni ravno na konkordatih.

Besedilo konkordata še ni bilo objavljeno, vendar so že znane glavne točke pogodbe.

V prvem delu govori ta o notranji organizaciji rimske cerkve v Jugoslaviji, o soodločevanju države pri imenovanju škofov in ustanovitvi novih škofij.

Drugi del pogodbe je **javnopravnega in političnega značaja**. V imovinskih vprašanjih uživa rimska cerkev isto avtonomijo kakor vsa druga priznana verstva. **Cerkvena posest** (imetje mrtve roke) je nadotakljivo, **se torej ne more zapleniti** in lastiti s kakršnikoli agrarreformnim zakonom, če cerkev v to ne privoli.

Verski pouk je zajamčen v vseh državnih šolah ter ga vodi cerkev.

Cerkvenim zakonom se priznava javnopravni značaj, to je cerkveni zakon ima pred državo zakonito veljavo in se discipline zakonskega življenja s tem za vso državo unificirane.

Jako pomembna je določba o **»katoliški akciji«**, ki se navaja kot nadstrankarska ustanova, ki je podrejena edino škofom.

V konkordatu izjavlja papež, da je pripravljen prepovedati duhovnikom aktivno udeležbo v političnem življenju in pristopanje k političnim strankam, če bo to veljalo obenem tudi za druga verstva.

so socialistične revolucionarje naravnost pestovali.« Če gg. pri »Domoljubu« mislijo, da pride glagol pestovati od pesti, potem jim moramo dati prav, ker so nas ti režimi res dobesedno pestili: marsikak naš vodilen sodrug je spoznal Glavnjačo, naše zaupnike so zapirali in premeščali v južno Srbijo, protizakonito so pod banom Serneceem ustavili delovanje delavskih telovadnih enot, čeprav zakon tega ni predvideval, razpustili so več naših organizacij, med njimi železničarsko, v knjižnico Delavske zbornice so neupravičeno poslali komisarja g. dr. Puntarja, katoliškega starešino, prepovedali so trikrat socialistično stranko, razpuščali naše občinske svete, jih odstavljali, kljub temu, da so jih delavci ponovno izvolili itd. In Jevtić, ho, Jevtić! Dobro, da ste ga sami imenovali! Pod Jevtićem smo poskušali na vse pretege uveljaviti tudi pri javnih volitvah zvezo delovnega ljudstva — in kaj je počel »Slovenec« tedaj: prinašal je prav lepa poročila o Jevtićevih shodih, dočim je do sledno pisal proti zborovanjem delovnega ljudstva, če že ni uporabljal znane »totschweigende Taktik«. Še več! »Slovenec« je pel prave slavospeve Jevtiću, slavospeve, ki mu jih ni diktirala tedanja cenzura, temveč zgolj oportunistem vodilne gospode v Kopitarjevi ulici! Če boste le malo poskušali tajiti to bridko resnico,

Pogajanja za konkordat med Jugoslavijo in Vatikanom so trajala več let. Konkordat ima značaj meddržavne pogodbe, ki dovoljuje cerkvi v okviru države suvereno stališče. Mnogo držav stoji na stališču, da konkordat s pojmom državne suverenitete ni v soglasju in odklanjajo njega sklenitev. Zakaj s sklenitvijo konkordata postane cerkev soodločujoči in odločujoči činitelj v mnogih javnopravnih vprašanjih, torej faktor moči v državi. Ne pripada ji le odločanje v verskih vprašanjih, marveč tudi v vprašanjih vzgoje, zakonov, privatno-posestnih pravic, kakor je to že iz zgoraj navedenih glavnih točk jasno razvidno.

Mi smo proti konkordatu, ker stojimo na stališču ločitve cerkve od države. Cerkev naj bo, kakor vsaka druga organizacija, svobodna in neodvisna, v okviru popolnoma svobodnomiselnega koalicijskega zakona. Imeti ne bi smela predprav, pa tudi omejevat bi se ne smelo nje svobode. Za svojo eksistenco naj skrbi iz svojih sredstev, ne iz državnih. Verski pouk naj ne bi bil obvezen ter naj bi se vršil izven šole. Za cerkveno posest naj bi veljale iste omejitve in isti pridržki, kakor za vsako drugo privatno posest. Sklepanje zakonov in vodstvo matrik bi morala biti stvar države, kar pa bi ne smele ovirati zakoncev, da pred svetovno oblastjo sklenjeni zakon ponovita s cerkveno poroka, ker se z zakonom urejajo civilnopravne zadeve.

Vera je privatna zadeva, cerkev politična organizacija. Nasilstva nad vestjo ne sme biti, politična organizacija pa naj bo z vsemi drugimi enaka, tako v javnopravnih in imovinskopravnih ozirih, ker nima noben državljan pravice, da zahteva zase predpravice.

vam bomo napolnili precej »Delavskih Politik« s citati, ki hvalijo Jevtića kot pravega odrešenika!

Vidite, čemu pripravljate s svojimi nerodnimi lažmi sebi še večjo blamažo?! Se enkrat vas dobrohotno opominjamo: »Lažnjivec ne sme biti pozabljivec!«

In končno: če hočejo gospodje okrog »Domoljuba« res pomagati predsedniku vlade g. Stojadinoviću pri njegovem delu za demokracijo, potem ga nikar ne ovirajte s svojo reakcionarno ideologijo in s preganjanjem najbolj demokratičnega elementa — delavskih organizacij! Ali res ne vidite, kako žalostno in zakaj je končala JNS? Če to vidite, potem pa ne silite niti v njene napake, niti si ne iščite vzgledov pri svojih avstrijskih tevariših! G. Stojadinović je obljubil uglajenje poti k demokraciji. Delovno ljudstvo bo skrbelo, da bomo res šli po tej poti k resnični demokraciji kljub odporu vseh ljudi s črno-žolto in klero-fašistično ideologijo.

Začetek vojne med Italijo in Abesinijo

V Abesiniji je prišlo do prve bitke med italijanskimi in abesinskimi vojaki. Italijanske čete so se morale umakniti. Ubitih je bilo nad 80 vojakov. Krvavi ples se je torej že pričel.

Političen govor predsednika vlade

(Na seji senata v proračunski razpravi.)

V daljšem govoru je predsednik vlade dr. Stojadinović nekoliko pojasnil politični program vlade.

Če hočemo govoriti o likvidaciji režima in demobilizaciji nacionalnih sil (na govor dr. Andjelinića), lahko rečem, je rekel, da smo prišli samo zaradi tega, da likvidiramo le oni režim, ki je izvedel petomajske volitve in način, kako jih je izvedel, a še bolj način, kako so se te volitve telmačile v govorih verifikacijske debate. Prišli smo, da likvidiramo režim, ki je en milijon opozicijskih glasov proglasil za gojenca Janka puste, da likvidiramo režim, ki je v par dneh uspel, da se je skregal z vsemi priznanimi vezami v državi. Prišli smo, da likvidiramo atmosfero napetosti, da odpremo ventil, da se ta napetost omili, da more državna aparaturna zopet normalno poslovati.

Nismo prišli, da demobiliziramo nacionalne sile in smo daleč od tega. Govorimo samo o zbiranju vseh konstruktivnih sil. Če pa demobiliziramo nekatere teh sil, so to samo one takozvane »jugofašistične« nacionalne sile, ki proglašajo sebe za edine branitelje narodnega in državnega edinstva. Če bi bilo narodno edinstvo odvisno samo od gospode, ki se imenuje »jugofašistična«, potem gorje temu edinstvu. Grenka bi bila njegova usoda. Naj zadostujejo ta pojasnila. Drugih pojasnil ne morem dati, pač pa bo vlada vsa načeta vprašanja reševala v atmosferi pomirjenja in miru.

Nadalje je predsednik govoril o restavraciji Habsburžanov v Avstriji. Povratka Habsburžanov na avstrijski prestol bi ne mogli smatrati za notranje avstrijsko vprašanje, marveč za mednarodno. Mi smo proti restavraciji Habsburžanov v Avstriji. To stališče odobravajo tudi naše zaveznice. Bolje, kakor da bi se vrnili Habsburžani v Avstrijo, bi bila priključitev Avstrije Nemčiji.

Predsednik je obenem omenil, da je avstrijska vlada v tem ozirih podala pomirljivo izjavo.

Senat je proračun sprejel

Pri načelnem glasovanju je po debati za proračun glasovalo (27. m. m.) 55 senatorjev, pri popoldanski seji je bila podrobna razprava in je bil končno proračun odobren s 57 glasovi.

Španski fašisti pogoreli v parlamentu

Združeni monarhisti in klerikalci pod vodstvom španskega fašista in vojnega ministra Gil Roblesa so se hoteli maščevati nad bivšima ministroma Azano in Quirogo. Sodno je dokazano, da z uporom v Asturiji nista imela nič opravka, vendar naj bi parlament odredil proti obema kazenski postopek. Kljub naporom je ostala desnica v manjšini. Sedaj hočejo uveljaviti še zakon o odškodnini za veleposestnike, ki jim je republika vzela zemljo.

Vseh 109 bivših grandijev naj bi prejelo od republike ogromno vsoto pet milijard dinarjev, ki naj se izpreša iz siromašnega naroda. Po tem ropu namerava gospoda razpustiti parlament ter razpisati nove volitve. Levičarske stranke se pripravljajo na koncentričen nastop pri volitvah.

Dr. Ivo Štampihar:

K obetanim spremembam političnih zakonov

Po izglasovanju proračunskih, dvanajstih in finančnega zakona bo pričela vlada sestavljati novo besedilo znanih treh zakonov, ki veljajo danes soglasno za kamen spodtike, nad katerim se razbija ozračje pomiritve in ureditve notranjih razmer. Kakor je napovedala, bo vlada povprašala tudi izvenzbornično opozicijo za mnenje in zaslišala pravne veščake. Postopanje pri sestavljanju novih zakonov se bo torej izvršilo na način, ki se vjemajo za zahtevo »Delavske Politike«, da se dajo namere glede novih določb v javno diskusijo.

Priznava, da je vlada po pojmovanju obstoječe morale obljubila izvesti napovedane spremembe zakonov v smeri demokratizacije, ne smem zamolčati, da pogrščam v pooblastilnem določilu § 63 novega finančnega zakonskega projekta izrečne navedbe, da gre za demokratizacijo prizadetih zakonov. Da ni skrb radi te pomanjkljivosti prazna, najsi bi bila izjava v vladini deklaraciji, da hoče vlada te zakone prilagoditi težnjam in željam ljudstva, pravno obvezna, kar baš ni, kaže že polemika o takomenovanih okrajnih kandidaturah. Treba je samo opozoriti na ciničen bivšega pravosodnega ministra dr. Kojiča, ki je tekom verifikacijske debate primerjal sedanji volilni zakon z angleškim, češ, da bi po angleškem, »nesporno demokratičnem« volilnem zakonu dobila opozicija le malenkostno višje število poslancev, kakor jih je po našem. Ta primerjava je bila zato brezobzirno slepomišljenje, ker je v Angliji izključeno, da bi bil izvoljen poslanec s 113 glasovi zoper 11.000 glasov, ki bi bili oddani nasprotnemu kandidatu, dr. Kojič pa je prav to zamolčal.

Toda nepravilnosti sedanjih zakonov o tisku, društvih in posvetih in o volitvah ljudskih poslancev, niso posledica samo določb teh zakonov, temveč so plod celotnega sestava zakonov absolutističnega režima, zlasti zakonodavstva, ki je nastalo že pod vidnim vplivom edinozveličavne JNS. Kajti celotnemu sestavu tega zakonodavstva je bistven skupni znak **neopredeljivo prostega prevdarka upravnih oblasti**. Prosti prevdarek upravnih oblasti, katerega obseg ni opredeljiv, je pa tista lastnost zakonov, ki odstranjuje z javnega reda znak pravnosti, pravne varnosti, enakopravnosti, pravice in ki javnemu redu daje obtežje muhastega varuštva nad ljudstvom. Tak prosti prevdarek je že po tej lastnosti protijudski, prosti prevdarek upravnih oblasti je v časih stran-

karske diktature sredstvo moči vladajoče stranke. Prosti prevdarek je bil za časa histričnega razmaha umišljene stranke JNS tisti konj, ki je nazival maščevalno premestitev državnega uslužbenca »potrebo službe«, ki je skrival upravni spis pred pogledom sodišča iz »državnih interesov«, ki je iz ovadbe anonimnega denuncijanta napravil ovadbo »po službenem opazovanju«, skratka: prosti prevdarek upravnih oblasti je izročil tudi organe te oblasti na milost in nemilost vladajoči stranki, tako da se zelo motijo tisti, ki mislijo, da so v časih režima JNS upravljali državo, banovine in okraje z občinskimi ministri, banske uprave in okrajna načelstva z eksekutivo; nešteto zgledov imamo, da so izvrševali upravo takrat dejansko povsem privatne osebe, n. pr. tajniki okrajnih organizacij JNS, in da so bili okrajni načelniki v mnogih primerih preprosta eksekutiva stranke. Kult prostega prevdarka do absurdnosti diha iz izjave dr. Marušiča, ko je upravno sodišče razveljavilo konfinacijo nekkih politikov, izjave, da ima upravno oblastvo po prostem prevdarku pravico določati privatnikom bivališče, kajti ta izjava je neprikrit zasmeh ustavne svoboščine, ki jo pozna celo sedanja ustava.

Pooblastilno določilo § 63 je omejeno sedaj na znane tri zakone, prvotno je bilo mišljeno kot splošno pooblastilo. Z ozirom na ošnovno lastnost celotnega sestava zakonov je treba obžalovati, da se ni pooblastilo raztegnilo tudi na zakon o zaščiti države, ki je glavni vir za mnogokrat naravnost nesmiselne primere prostega prevdarka. Naj spomnim samo na čase, ko so orožniki določali, kakšno kravato smeš nositi. Ker pa je že pooblastilo omejeno, bo treba stremeti za tem, da bodo nova določila prizadetih treh zakonov učinkovala **ugasnitveno** tudi na nasprotujoča določila vseh drugih, čeprav posebnih zakonov. **Zahtevamo**, da morajo novi zakoni vsebovati določbe, ki bodo razveljavile drugačne, nasprotujoče določbe vseh starejših zakonov. **Brez tako obsežnega izraza novosti v prizadetih novih zakonih bodo spremembe, najsi bi bile še tako demokratično in iskreno mišljene, udarec v vado. Brezpogojno pa mora pasti v novih zakonih prosti prevdarek upravnih oblasti napram vsakemu predmetu novih zakonov in najsi bi jim prosti prevdarek sicer pristojal pa kakem drugem, posebnem zakonskem določilu.**

Tudi to je težnja in zahteva delovnega ljudstva.

V Nemčiji zopet zapira režim svoje zveste

Nemški režim se ne bori sedaj samo proti katolicizmu, ampak tudi proti starejšim članom napadalnih čet, ki so somišljeniki umorjenega Röhma. Do sedaj so zaprli nad tisoč oseb, od katerih jih je bilo 751 takoj poslanih v koncentracijska taborišča, a ostali so bili izpuščeni. Med aretiranimi je bilo 223 žena. Aretiranci so pripadali »črni fronti«, to je tajni uporni organizaciji.

Nemškemu kleru se vrača

Na dnevnem redu so sedaj v Nemčiji razni procesi proti katoliškim redovom, radi tihotapstva deviz in vrednostnih papirjev preko meje. Tako posvetni duhovniki, kakor redovnice in redovniki se morajo zagovarjati pred strogimi nacionalsocialističnimi sodniki, ker so poskušali še pravočasno rešiti cerkveno in samostansko premoženje čez mejo. Pri tem prihajajo še razne druge zanimive stvari na dan. Te dni je bilo od moabitskega sodišča v Berlinu obsojenih več predstojnikov in misijonarjev »reda presvetega Srca Jezusovega« radi tihotapstva deviz in denarnih spekulacij. Glavni krivec

pater Utseh je bil obsojen na štiri leta ječe, 175.000 mark denarne kazni in tri leta izgube državljskih pravic. Ostali so bili obsojeni na manjše kazni. Nemški klerikalci so se grdo vrezali, ko so pomagali Hitlerju v sedlo. Kmalu bo v Nemčiji »katolik« enako sramotna psovka kakor »jud«.

Naš novi podlistek

Dne 1. avgusta bo pričel v našem listu izhajati nov podlistek svetovno-znanega pisatelja B. Traven:

»B O M B A Ž«.

Prevod je oskrbel naš prevajalec s. Talpa.

Opozarjamo vse prijatelje lepega čtiva na to krašno delo in jim toplo priporočamo, da si pravočasno naročijo naš list »Delavsko politiko«, da bodo lahko nemoteno sledili in čitali nadaljevanja. Naš novi roman bo zadovoljil tudi najbolj razvajene čitatelje.

Za ustanovitev

Socialistične zveze delovnega ljudstva Jugoslavije

Konferenca za ustanovitev stranke v Pluju

V petek, dne 26. t. m. se je vršila ob 17. uri v gostilni Segula konferenca o ustanovitvi Socialistične zveze delovnega ljudstva. Konferenci je predsedoval s. Gabrijel,

o političnem položaju in potrebi ustanovitve naše samostojne stranke Socialistične zveze delovnega ljudstva pa je poročal s. Jelen iz Maribora.

Ruški delavci za ustanovitev stranke

Minulo soboto se je vršila v gostilni Magdič v Rušah konferenca ruških zaupnikov in delavcev. Za predsednika konference je bil izvoljen s. Kreuh, ki je po kratkem nagovoru podal besedo s. Jelenu iz Maribora. Govornik je v daljšem govoru obrazložil političen položaj in nato poročal o celjskem sklepu glede ustanovitve naše samostojne stranke Socialistične zveze delovnega ljudstva Jugoslavije.

Sklep celjske konference je bil sprejet z velikim odobravanjem na znanje, nakar je bil izvoljen pripravljalni odbor, ki ga tvorijo naslednji sodruzi: Kreuh Adolf, Gornik Franc, Magdič Drago, Kohne Alojz, za Fačo s. Mesarec Jože, za Bistrico s. Cerč Alojz, za Janžev vrh pa s. Strnad Maks. Prijavilo se je tudi več novih naročnikov za »Delavsko Poljiko«, jnakar je predsednik s. Kreuh zaključil lepo uspešno konferenco.

Zaupniki delavskega gibanja v Mežiški dolini za ustanovitev Socialistične zveze delovnega ljudstva

Dne 28. t. m. se je vršila širša konferenca zaupnikov v Črni, ki je razpravljala o potrebi obnove našega samostojnega političnega gibanja. Konferenco je vodil s. Koren, referiral je pa s. Eržen. Konferenca je soglasno odobrila sklepe celjske konference. Ob koncu je bil izvoljen pripravljalni odbor, ki ima nalogo pripraviti teren za for-

miranje organizacije, čim jo bo mogoče ustanoviti.

Popoldne istega dne se je vršila enaka konferenca za spodnji del Mežiške doline, v Prevaljah, ki je sprejela enake sklepe.

Vse delovno ljudstvo v Mežiški dolini težko pričakuje obnove socialističnega strankinega gibanja in upamo, da se bo to zgodilo čimprej.

Grafično delavstvo in njegovi nasprotniki

Spoštuj Gospodov dan! Tako pridiga, tako piše, tako uči slovenski nabožni tisk, ki se tiska v tiskarni svetega Cirila v Mariboru. Kadar pa je podjetje v boju s svojim delavstvom, kadar ga iz solidarnosti z ostalimi grafičnimi podjetji vrže na cesto in mu vsili borbo iz krščanske lučevni, takrat pa ni treba spoštovati Gospodovega dne, takrat se lahko dela vse, samo da bi delavstvo spravili na kolena. Vsaj tako si mi grafičarji razlagamo postopanje tega podjetja. Zgodilo se je namreč, da je v nedeljo, 28. julija tiskal v zgodnjih jutranjih urah faktor Cirilove tiskarne neke tiskovine, da je zopet drugi faktor tega podjetja začel svojo silhto isto nedeljo ob 7. uri. Torej! Gospodje, duhovni pastirji, drugače delate kakor učite, drugače mislite kakor molite. Vera peša! Ne po naši krivdi, ampak vsled vaših trgovskih zadevščin. Prepožite vsaj nedeljsko delo tistim, ki vam že itak garajo skoro dan in noč in pomagajo, da bi spravili na kolena svoje nekdanje tovariše grafične delavce.

Vse grafično delavstvo Dravske banovine je samozavestno sprejelo vsiljeno borbo, v kateri mora in hoče zmagati. To ni političen boj, ampak boj za kruh, za obstoj organizacije, za ekstenzijo. Grafično

delavstvo se ne bori samo zase, ampak za vse organizirano delavstvo in nameščentvo. Z nami, simpatizira široka javnost in nas podpira na ta način, da odpoveduje časopisje, ki ga tiskajo štrajkbrehlerji. Naše gibanje zasleduje s simpatijo vse organizirano delavstvo, vse organizirano nameščentvo, ker vsak ve, ako se delodajalcem posreči, da razbijejo grafično organizacijo, ki je najmočnejša izmed vseh organizacij, ki že desetletja stoji kot nepremagljiv zid v boju za dostojno življenje vsega ročnega delavstva, bodo skušali tudi ostali delodajalci porušiti vse organizacije do poslednje, da bi na ta način lahko ustvarili novo, moderno suženjstvo, kakor ga že izvajajo nad neorganiziranim delavstvom.

Pozivam vse grafično delavstvo, da vztraja v tem odločilnem boju. Skovati moramo boljše bodočnost svojim naslednikom, onemogočiti moramo za vedno pollepne nakane delodajalcev, uveljaviti moramo geslo: Dajte delavstvu kar je delavčevega.

Vsi pa, ki imate v svojih hišah še časopisje, ki zagovarja interese bogatinov, naročite se na časopisje, ki se bori za dostojno življenje in osebno svobodo slehernega človeka.

Balkanski.

Današnji čas

Dočim si eni ustvarjajo čim udobnejše, lahko življenje — se drugi bore za skorjico trdega kruha.

Dočim si eni na lahek način, brez vsake muke in naporov pridobivajo vedno večja bogastva — se drugi telesno in duhovno ubijajo, da bi mogli prehraniti svoje družine.

Dočim eni nosijo desetstične dinarjev vsakega prvega v žepu — se drugim zameri, ako zahtevajo minimalno plačilo za svoje delo.

Dočim prihajajo eni v pisarniške prostore samo toliko, da jih vidijo — se drugi duše v prahu osem ur dnevno.

Dočim si eni kupujejo udobne vile in gradice in jih opremljajo z največjim razkošjem — bolehajo drugi s svojimi družinami v stisnjeni sobi, ki je obenem kuhinja.

Dočim eni razširjajo svoje delavnice in jih najmoderneje tehnično opremljajo — si morajo drugi odtrgati od ust najpotrebnejše grizljaje, ako nočejo hoditi goli in bosí.

Dočim si eni zagotavljajo brezskrbno prihodnost z večanjem premoženja in nalaganjem kapitala v inozemstvu — se daje drugim samo toliko, da morejo — ne živeti, temveč samo životariti.

In dokler je tako v človeški družbi, dokler vlada taka krivlčnost, dokler vlada teror močnejšega nad slabjšim — je najnaravnejši pojav, da se vsi zatirani združijo za samoobrambo.

(Pob. Graf. Radniku št. 21.)

Sedmi komunistični kongres v Moskvi je izvolil nemškega komunističnega Thälmannja za predsednika kongresa. Thälmann se nahaja še vedno nekje v nemških zaporih.

Doma in po svetu

Novo režimsko stranko še vedno snujejo. Skoraj so bile utihnile vesti, da pripravljajo radikali, muslimani in slovenski klerikalci enotno stranko, ki naj bi vodila državo politično, to je, dajala kot večinska stranka poudarek državnim politikam. V koliko bodo Hrvati sodelovali v tej stranki, če pride do nje ustanovitve, pa še ni znano, ker se vrše pogajanja tajno in zaupno.

Zastavo nosijo v demagogiji »marksisti«. Tako pravi »Slovenec«. Od teh ima delavstvo samo škodo. Kaj pa je demagogija, ki jo uganjajo naši »marksisti«, pa list ne pove, ker ima namen škodovati socialističnemu gibanju. Tudi v »Slovenčevu« tiskarni je sedaj stavka ali pravzaprav izpor delavstva. Grafičarji niso zahtevali drugega kakor podaljšanje pogodbe, toda tudi ta tiskarna je solidarna s svojimi kolegi tiskarji. Delavstvo so »pognali« v boj brez vzroka vsi delodajalci, torej razred delodajalcev proti razredu delavcev. Tu je bistveno nasprotje in se ne da tajiti in ni treba nič demagogije.

Odkod ta »Domoljubova« informacija? — Vse države male antante so odločno izjavile, da ne bodo dovolile povratka Habsburžanov. Zadnji »Domoljub« pa med svojimi novicami poroča kratko in odločno samo to-le: »Oton in Cita se povrnela v Avstrijo.« Ali je nasedel informacijam avstrijskih prijateljev?

Ali ni zlorabljanje Katoliške akcije, ki je po konkordatu strogo nadstrankarska, če agitira »Domoljub« za politični dnevnik »Slovenec«, češ, da ta »piše v duhu Katoliške akcije«?

Naročniki, pozor!

Današnji številki smo priložili poštne položnice ter prosimo vse one p. n. naročnike, ki so v zaostanku z naročnino, da isto nemudoma poravnajo, ker le na ta način bomo v stanu, naš list vzdrževati in ga tudi redno dostavljati. — Vse one pa, ki so naročnino že poravnali, prosimo, da si poštne položnice shranijo in jih porabijo prihodnjč. — Uprava.

V Italiji narašča draginja. Italijanska lira je oslabiljena. Zato se razvija oduševsko špekulantsvo, ki naglo dviga cene blagu. Volneno blago se je podražilo za 20 odst., isto velja za druge potrebščine. V trgovini igrajo že banke znatno vlogo ter zahtevajo po 5 do 30 odst. provizije. Vojna in vijak draginje sta v tesnem sorodstvu.

Velika smodnišnica v Italiji je zletela v zrak, pri čemer je izgubilo 26 delavcev in delavk življenje.

25 milijonov provizije! — V Bukarešti so zaprli policijskega polkovnika Calatoresta, ki ga dolže, da je od neke belgijske industrijske skupine sprejel 25 milijonov lejev provizije za »šmugljanje« deviz čez mejo.

Novi procesi proti socialistom v Avstriji. — Klerofašistična diktatura je postrila boj proti socialistom. Vlada list opravičuje razne drakonske obsodbe, češ, da je treba neusmiljeno postopati proti tistim, ki se jih ne da pridobiti za obstoječi režim. V mesecu juliju so bili razni socialdemokratski zaupniki obsojeni na 110 let ječe. V začetku avgusta se bo pričel na Dunaju nov proces proti 44 socialdemokratom, med katerimi je bivši odgovorni urednik »Arbeiter-Zeitung« s. Karl Sailer. Obtoženi so veleizdaje, ker so organizirali poulične manifestacije proti krvavemu klero-fašističnemu režimu.

Obletnica smrti proletarskega mučenika. — Te dni je minulo leto dni, ko je dal klero-fašistični režim na Dunaju obesiti socialdemokrata Josefa Gerla, ki je vzkliknil pred smrtjo »Moja ideja mi je bila višja kakor moje življenje.«

Francoska levica napreduje. — Najreakcionarnejše časopisje je moralo priznati, da so bile levčarske manifestacije na državni praznik neprimerno silnejše in večje od fašistovskih »Ognjenih križev«. Milijoni Francozov raznih struj in strank so manifestirali svojo odločno voljo, da v Franciji ne bodo dopustili fašizma. Protifašistovski gibanje je posebno močno v provinci, kar ima velik političen pomen: kajti po francoski ustavi se lahko ustanove zakonite vlade, če bi kaka skupina izvedla državni udar v glavnem mestu. V vseh pariških predmestnih občinah, ki jim načelujejo socialisti ali komunisti, so mestne uprave sporočile prebivalstvu, naj se zbere na dolocenem prostoru, če bo županstvo s sireno oznanilo, da se skušajo fašisti polastiti glavnega mesta. — Pri manifestacijah 19. julija proti Lavalovim finančnim odredbam, se je videlo, da se je policija dobrohotno obnašala napram demonstrantom, ker Lavalove odredbe zmanjšujejo tudi plače policiji. Radi tega se je tudi spremenilo pisanje socialističnih listov o policiji. Kajti na te manifestacije so pozvale svoje člane tudi uradniške organizacije in marsikje so se čuli vzkliki »Policija z nami!«

Naraščajoča moč danske socialne demokracije. Na nedavnem kongresu danske socialdemokratske stranke so ugotovili, da je medtem naraslo število krajevnih organizacij od 1.072 na 1.207, članov pa od 173.890 na 191.995. Pri zadnjih občinskih volitvah je zelo naraslo število volilcev. Stranka ima zdaj absolutno večino v 34 mestih in 49 kmečkih občinah. Razen tega so socialdemokratski župani še v 7 mestih in 23 podeželskih občinah. Stranka ima tudi vlado v državi in pod njenim vodstvom stalno napreduje delavec in kmet. Fašistov in komunistov na Danskem skoro ne poznajo.

Španska levica se zbira. — Leva republikanska, nacionalno-republikanska, katalonska in socialistična unija so izdale skupen proglas na vse Špance. V proglasu zahtevajo med drugim takojšen razpis volitev.

IZ NAŠIH KRAJEV

Ljubljana

Na zborovanju stavkarskih tipografov je v četrtek poročal tov. Kosem. Nadalje so govorili v imenu sorodnih organizacij ss. Mlinar, Stukelj i. dr. Zborovanje je pokazalo odločno voljo vseh grafičarjev, da vztrajajo v boju do zmage.

Težnje in zahteve mestnih dohodarstvenih nameščencev. — Društvo dohodarstvenih nameščencev je imelo v petek člansko zborovanje, na katerem so člani ponovno poudarili svoje zahteve, ki so zelo tehtne in upravičene, in obenem razložili svoje razmerje do zveze magistratnih organizacij. Zborovanje je vodil predsednik Zupanc, ki je s svojo mirnostjo, taktičnostjo in požrtvovalnostjo vzor predsednika. Govorilo je mnogo članov, med njimi Ropret, Vrhovec, Verbič, Ažbe, Košak, Virant i. dr. Izvajanja vseh so bila soglasna v naslednjem:

Društvo dohodarstvenih nameščencev je večkrat in na več mestih od občine do bavnine predložila svoje najosnovnejše zahteve: Pregledniki z izpiti za vodje linjskih uradov in vodje teh uradov naj se uvrstijo v uradniško kategorijo pod administrativno in osebno strokovno službo. Pazniki in pregledniki naj se uvrstijo med zvanikičke. Dohodarstvenim uslužbencem naj se priznajo tudi položajne doklade. Društvo je napravilo tudi nešteto intervencij za razne potrebne prevrede v službi.

Zveza magistratnih organizacij ni pokazala pravega razumevanja za težnje dohodarstvenih nameščencev. Zato morajo dohodarstveni uslužbenci sami s svojo močjo braniti svoje interese. Zveza magistratnih organizacij je sploh čudna zadeva: po pravilih mora imeti vsako leto občni zbor, ime-

la ga pa že dve leti ni. In še polno stvari je, ki povzročajo čudno stanje te zveze. Vse to škoduje mestnim nameščencem.

Sedanji župan je obljubil zastopnikom dohodarstvenega društva, da bo po možnosti uredil in upošteval njihove težnje. Bomo videli! Skrajni čas je že, da bi veljal za vse mestne nameščence red in zakonitost, ne pa protekcija, kakor je dobro povedal nekdo na petkovem zborovanju: Uslužbenec, ki hoče priti kam naprej, bi moral imeti tako vplivnih stricev.

Čemu te grozije? — Iz gostilničarskih krogov smo prejeli: Združene gostilniških podjetij grozi članom v okrožnici, kjer zahteva zvišanje cen s 1. avgustom: »Z današnjim posebnim razglasom se pozivljate, da... 1. avgusta spravite v sklad cene vina na nivo v razglasu ugotovljene... cene vina. Vabimo Vas, da se odzovete ukrepom uprave... brez bojazni napram kritiki publike.« Potem pa pravi, da se bo uprava proti vsakemu gostilničarju, ki ne bi zvišal cen, »posluževala vseh zakonov« in »legalnih sredstev... uprava bo postopala proti vsakemu kršitelju teh ukrepov brezobzirno« itd. Ali se tako govori članom? Ali je mar zveza gostilniških podjetij kak kartel? In kakšna so tista legalna sredstva? Okrožnica jih seveda ne našteva, ker jih ni. Pametni gostilničarji že sami vemo, po čem kupujemo vino in po čem ga smemo prodajati. Vemo tudi to, da večina ljudi danes ne more plačevati hotelirskih cen in da bi samo odgnali goste in sebi škodovali, če bi kar tako navihali cene. Zato se bomo tudi po 1. avgustu ravnali po svoji pameti. Zveza gostilniških podjetij pa naj rajši pokaže svojo ljubezen do članov tam, kjer je treba in kadar bo treba.

Maribor

Informativno zborovanje o vzrokih izprtja grafičarjev se bo vršilo v torek, dne 30. julija 1935 ob 20. uri v Gambrinovi dvorani, 1. Položaj in izprtje grafičarjev. 2. Statistika o humanitarnem in prosvetnem delu grafičarjev. 3. Interesantna dogmatja. Da si ustvarite pravilno sodbo, udeležite se!

3.882 zgradb, pri čemer so vštete tudi razne pritlikine, imamo v našem mestu. — Enonadstropnih in višjih zgradb je v našem mestu komaj okrog 900, vsa druga poslopja pa so pritlična. Od 8.939 stanovanj jih je 239 v kletih, 581 pa podstrešnih. Tako je razvidno iz statistike, ki jo je sestavila mestna občina, ki je nedavno tega izvršila popis vseh zgradb v Mariboru. Iz poročila žal ni razvidno, če so v številu zgradb vštete tudi barake in vagoni, ki so v današnjih časih v drugih mestih že redka posebnost, s katero pa se Mariborčani lahko ponahamo. — »Slovenec« je k tej statistiki napisal, da so stanovanjske razmere v našem mestu prav za prav še ugodne, ker imamo le 239 stanovanj v kletih in da ima povprečno vsak Mariborčan na razpolago 47 kvadratnih metrov ploskve ali 50 kubičnih metrov prostornine. Tak povprečni račun pa je napačen. Poročevalce je pozabil pripomniti, da poseduje obsežna stanovanja le petdeset izvoljenec iz premožnih slojev, medtem ko se delavci in reveži nahajajo po veliki večini v skrajno majhnih stanovanjih. Še nedavno smo imeli slučaj, ko je enajst-članska družina prebivala v eni sami sobi. Povdarjamo pa, da ta soba ni merila 17 kvadratnih metrov, da ne navajamo stanovanjskih razmer v naših barakah in vagonih.

Buren potek delegatskih volitev ljubljanskega Podpornega društva železničarjev v Mariboru. V nedeljo so se vršile naknadne volitve delegatov-vpokojevcev, ki so člani ljubljanskega podpornega društva železničarjev. Že ob 9. uri zjutraj se je zbralo pred volilnim lokalom veliko število vpokojevcev in vdov, ki so energično zahtevali od volilnega odbora izročitev glasovnic; odbor pa se je izgovarjal, da glasovnic ni prejel, docim je zastopnik glavnega odbora izjavil, da so bile vse glasovnice odposlane na naslov mariborskega volilnega odbora. Pred pričetkom volitev je predsednik volilne komisije odredil, da se bodo volilci pozivali po številkah, ne pa tudi po imenih, češ, da bi to zelo preveč časa. Ker bi bila s tem zelo otežkočena kontrola, je s. Smasek proti temu protestiral in končno zapustil volišče z izjavo, da bo vložena ponovna pritožba

radi ugotovljenih nepravilnosti. Zastopnik glavnega odbora je menil, da naj bi se ne povzročalo novih izdatkov za ponovitev volilnega akta, nakar mu je s. Smasek odgovoril, da zadene odgovornost za to tiste, ki preprečujejo, da bi prišla volja članstva do izražaja. Gospodje naj vedo, da si bodo vpokojevci znali priboriti pravico svobodnega odločanja.

Ali so nameščenci Okrožnega urada za zavarovanje delavcev javni nameščenci, kakor jih predvideva zakon o občinah? Naročnik nam piše: Te dni sem prejel od mariborskega mestnega poglavarstva pozivnico, da predložim vse potrebne dokumente, da se me kot državnega nastavljenca more vpisati v domovinsko matico mestne občine. Jaz sam se za to vprašanje doslej nisem brigal, ker ne mislim obremenjevati kakršnekoli občine, vendar sem se pozivu odzval in predložil dokumente. V konskripcijskem uradu so me pa zavrnili, češ, da nameščencev Okrožnega urada ni smatrati za državne nastavljenca in zato nimam pravice do vpisa. To je moralo biti mestni občini že prej znano, zakaj pa mi je potem poslala poziv? Ali se je hotela samo malo ponorečevati z menoj? Pri vseh volitvah, tudi pri zadnjih, se je izrazno naglašalo, da imajo nameščenci OUZD, enako kot državni uradniki, volilno pravico tam, kjer trenutno opravljajo službo. Ko je stopil in veljavo novi zakon o mestnih občinah, je neki mariborski mesni svetnik, nameščenev OUZD, izgubil mandat, ker se ni imel tu domovinske pravice. Ko pa je predložil potrdilo o svojem službovanju, mu je bil mandat takoj vrnjen. Tudi drugače s v javni upravi stavijo nameščenci OUZD v isto vrsto z državnimi. Prosimo tozadevnega načelnega pojasnila.

Na dan otvoritve Mariborskega tedna dne 3. avgusta t. l. bo v splošni bolnici v Mariboru ob 17. uri znanstveni sestanek zdravnikov.

Desetletnico svojega obstoja bo praznovala 3. in 4. avgusta t. l. godba »Glasbenega društva železniških delavcev in uslužbencev v Mariboru«. Na predvečer, v soboto, dne 3. avgusta, se bo vršil na vrtu »Gambrinove dvorane« koncert, v nedeljo, dne 4. avgusta pa velika poletna veselica v gostilni Anderle v Radvanju. Vse prijatelje naše godbe opozarjamo na to prireditve.

Pevsko in glasbeno društvo »Grafika« priredi v četrtek, dne 1. avgusta t. l. ob 8. uri zvečer koncert na Rotovškem trgu. Vstop prost. — Prijatelji lepega petja in simpatizerji grafičnega delavstva iskreno vabljeni.

Trbovlje

Akcija za zaposlenje rudarjev

Ker je do danes vprašanje nabave premoaga državnim železnicam ostalo na mrtvi točki, in je s tem v zvezi tudi zaposlenje v rudnikih TPD, kakor tudi v ostalih rudnikih, reducirano na najmanjšo mero, se bodo ponovno podvzeli koraki za normalizacijo tega vprašanja. V to svrhu se je na seji II. skupine sklenilo, da bo šla delegacija k TPD v Ljubljano, ki bo predložila tudi vse ostale nedostanke in prikrto izrabljanje delavstva bodisi glede praznovanja, glede njegovih stanovanjskih in higijenskih zadev, kakor tudi glede zaposlenja tujih delavcev pri rudniku, ki ne plačujejo Bratovske skladišnice. Nadalje se bo vršil razgovor med zakonitimi predstavniki in zastopniki rudarjev (II. skupine, Delavske zbornice in strokovnih organizacij) glede nadaljnjega dela za normaliziranje delavskih prilik. Vršila se bo tudi konferenca zastopnikov občin, obrtnikov in trgovcev, kakor tudi zastopnikov delavstva, da se ponovno podčrta potreba za

ureditev in zaposlenje rudarskega delavstva in s tem v zvezi tudi pozitivitev celokupnega gospodarstva v Dravski banovini. Dne 8. avgusta se bo pa vršila širša konferenca glede celokupnega rudarskega vprašanja: zaposlitve, zavarovanja, zdravstvenega stanja in podpor. Na to konferenco so povabljeni: Banska uprava, sreska načelstva, glavna in krajevna Bratovska skladišnica, lokalni odbori II. skupine Trbovlje, Hrastnik in Zagorje, načelstvo II. skupine, TPD in Delavska zbornica. Sklicuje pa konferenco Rudarsko glavarstvo na inicijativo načelstva II. skupine. Pričakujemo, da bodo imete te konference in razgovori, ki so vsekar zelo važni, tudi praktičen uspeh.

Steničarji na delu. Neki znani steničar iz Liboj (ki je svoj čas prosil načelnika II. skupine Franca Pliberška za podporo in jo je tudi dobil), raznaša med steničarji v Trbovljah in Zagorju podle laži, da je načelnik II. skupine Franc Pliberšek pričal pred sodiščem v Celju tako, da je propadel

tožilec Pačnik. Pačnik je že v Ljubljani na neki razpravi prosil podjetnika za odpustanje in je tudi predstavnikom podjetja v Libojah obljubil, da če ga sprejmejo zopet na delo, bo že skrbel, da bo med delavstvom mir in red. To ima sedaj s. Pliberšek za zalivalo, da je odločno in odkrito zagovarjal libojske rudarje pred podjetnikom in sodiščem, kakor je tudi zagovarjal pred sodiščem posameznike, Steničarjem je laž življensko sredstvo. Objavili bomo tudi točno besedilo pričanja s. Pliberška pred celjskim sodiščem. Ko bomo še s te strani posvetili, bodo vsi steničarji zbežali, mirovali pa seveda ne bodo, ampak bodo iskali kakšen drug objekt, da ga bodo obžrli.

Sprememba v stanovanjskem resoru. Na seji II. skupine v Trbovljah je podal demisijsko dotedanji delegat II. skupine v stanovanjskem resoru na znanjem obratu s. Susa Jože. Načelnik II. skupine se je v imenu vseh delegatov zahvalil s. Susi za njegovo večletno požrtvovalno delo pri stanovanjskih vprašanjih, ki je, lahko bi rekli, nainehvaležnejše, kar ga opravlja delavski zaupnik. Tisti, ki jim ni mogel ustreči, so vedno zabavljali, tisti, ki jim je ustregel, so pa molčali. Na njegovo mesto je bil izvoljen Vodenšek Matija in upamo, da bo sedaj v praksi pokazal vso svojo sposobnost pri reševanju teh zamotanil vprašanj.

Hrastnik

Bolniški šilht zastarajo v treh letih. Na Vaše vprašanje odgovarjamo: Vsaka delavska mezda zastara najpozneje v treh letih; radi predčasnega odpusta za 14 dnevno odpovedno dobo pa celo že v šestih mesecih. Bolniške šilhte lahko zahtevate plačane nadalje nazaj za mesec julij 1932. Vse, kar je nazaj od julija 1932, je torej že zgažljeno. Pri OUZD mora dobiti vsak delavec potrdilo, kedaj je bil v bolniškem stanju. Na ta način najlažje ugotovite točno svoj izostanek od dela vsled bolezni. Zahtevajte najprej potom svoje strokovne organizacije in zaupnikov pri vodstvu podjetja izplačilo mezde v času bolezni za en teden. Če bi bilo to brezuspešno, si oskrbite ubožno spričevalo in lahko potem zahtevate potom sodišča.

Celje

Širša seja Krajevnega medstrokovnega odbora (plenium) preložena na kasnejši čas. Predsednik Kraji, medstrokovnega odbora s. Jaka Vodopivec nam pošilja naslednjo objavo: »V četrtek, 1. avg. bi se imela vršiti plenarna seja Krajevnega medstrokovnega odbora v Celju, katera se pa preloži na kasnejši čas z ozirom na mojo demisijsko kot predsednik podružnice kovinarjev (SMRJ). Ker sem zastopal v medstrokovnem odboru kovinarsko organizacijo, je vsled mojega odstopa kot predsednik treba počakati, da izvoli podružnica SMRJ novo zastopstvo v medstrokovnem odboru, nakar se bo vršila nameravana plenarna seja. Vzrok za moj odstop bom sporočil vsemu članstvu v najkrajšem času, ko bo zbran ves dokazilni material proti tistim, ki nočejo enotnosti delavskega pokreta in medsebojne solidarnosti. Vsem dobrim sodrugom in sodružicam pa kličem že pri tej priliki: **Storite vse, kar je v vaših močeh, kakor bom storil tudi jaz,** da se onemogoči razbijacem in steničarjem razkrojiti do sedaj vedno enotne vrste celjskega proletarijata.« — O p. p. o. Sodr. Vodopivec je zavzemal zadnjih 15 let odlične funkcije v delavskem pokretu in jih do sedaj z njemu lastno zvestobo in odkritosrčnostjo tudi častno vršil. Če se je sedaj odločil za demisijsko, mora imeti gotovo zelo tehtne razloge, ki bi kazali, da je treba v kovinarski organizaciji razčistiti, da ne bo hirala na notranjih trenjih. Mi smo prepričani, da bodo merodajni forumi, zlasti centrala, storili vse, da organizacija na svoji enotnosti ne bo trpela, kar ji tudi mi iskreno želimo.

Predavanje o delavski zaščitni zakonodaji se bo vršilo v Celju v nedeljo, dne 8. avgusta ob 9. uri dopoldne v restavraciji »Zeleni travnik« Predaval bo s. dr. Reisman. Delavstvo, pridi, da boš znalo svoje interese čim boljše braniti.

Vsled razpuščenja podružnice »Svobode« v Celju so tamburaši brez instrumentov. Radi tega kupimo berdo in druge instrumente. Oferti naj se pošiljajo na naslov Pobeč Franjo, Komenskega 12, Celje. Instrumenti morajo biti seveda dobro ohranjeni.

Rogaška Slatina

Najprej par besed o draginji, ki vlada pri nas. Kmet mora prodati svoje pridelke: mleko, jajca, piščance itd., po sramotno nizki ceni; ako pa hoče gost kaj kupiti, mora drago plačati. Seveda je kmet vesel, če dobi nekaj denarja za svoje pridelke, da st lahko kupi sol, petrolej, žgalice, da ne govorim o drugih stvarih, o obleki in vsakdanji hrani. Nekje sem čital, da naš kmet povzije na dan hrane v vrednosti Din 1 do 1.50 na dan, in da je naš kmet najslabše plačan mezdni delavec v Sloveniji. Vsakdo si lahko misli, kako »razkošno« naš kmet živi! Tu je treba nekaj ukreniti. Naj se omogoči, da bo naš kmet, ki je stebler države, kakor sem čital na nekem Jevtičevem volilnem plakatu, tudi lahko dostojno živel. Za kmeta je danes dvakrat hudo. Nikjer nič ne dobi, le dati mora, tudi živino mora prodati po nizki ceni, a naši mesarji prodajajo meso tako drago, da si revež niti ob nedeljah ne more privoščiti goveje juhe, da ne govorim o pečenki. Meso je pri nas mnogo dražje kakor v Ljubljani ali pa v Mariboru, saj stane teleče in svinjsko Din 12 kg. brez kosti pa Din 14 kg. Zahtevamo, da občina poseže vmes in napravi konec neupravičeni draginji. — Pomagajte ljudem, da bodo lahko vsaj dostojno živeli! — V Ro-

gaško Slatino prihaja dosti odgovornih činiteljev na oddih, naj malo pogledajo ven iz raja v okolico, da bodo videli, v kakšni revščini živi narod, katerega glasniki so. Seveda bo spet izgovor, češ, vročina je, sonce pripeka, komur je vroče, naj si vzame za vzgled steklarje v Rogaški okolici, ki so v potu svojega obraza služijo kruh... Teh nihče ne vpraša, ali je vroče ali ne, delati morajo, da si prislužijo vsakdanji kruh. Tisto malo napora, ki ga je treba, da si človek ogleda revščino v naši okolici, ne bo nikomur škodilo.

Hlapčeva tragedija. Prejšnji teden je v Sotli utonil nek hlapec. Služil je pri ugledni in verni hiši. Mrtvega so pripeljali na lojtnici k okoliški občini, tam so mu dali navadno krsto (seveda, ker je bil hlapec) in peljali so ga v mrtvašnico. Najbolj karakteristično za razmere pri nas je pa, da se niti mrtvaški zvon ni oglašil. Toliko je menda že dal s svojim delom tistim ljudem, pri katerih je služil, da bi mu lahko zvonili. Utonil je nekako sredi meseca in najbrže ni prejel plače v naprej. O ko bi bilo manj vere, pa več respekta pred človeškim dostojanstvom! Težko je hlapcu Jerneju na slovenski zemlji!

Strokovni pokret

Nov uspeh Splošne delavske strokovne zveze Jugoslavije

V Mariborski tovarni svile d. z. o. z. v Radvanju pri Mariboru se je v ponedeljek vršila razprava med vodstvom podjetja in zastopnikom organizacije in Delavske zbornice za zvišanje sedanjih plač in ureditev delovnega razmerja. — Po 3 urnih pogajanjih je bil sklenjen sporazum, na podlagi katerega se tkalcem zviša akordna meza za 17 odst., ostalim pa za 5 odstotkov. — Za čakalni čas dobijo delavci od stroja in na uro 2 Din.

V slučaju težje bolezni, poroda ali smrti v družini, dobijo delavci 3 dni plača-

Stavka pri Rosnerju traja dalje

Kljub temu, da je ravnatelj Hostynek v soboto med stavkajočimi razširil letak, v katerem je grozil s takojšnjim odpustom, če se delavci do ponedeljka ne podajo na delo, vendar delavstvo ni šlo na delo ter je izjavilo, da je pripravljeno stavkati do toza-

Veliko zborovanje delavstva na Sladkem vrhu

V nedeljo se je vršilo pri Stradnerju na Sladkem vrhu delavsko strokovno zborovanje, ki ga je sklicala Splošna del. strokovna zveza.

Nad 100 delavcev in delavk je pazljivo sledilo izvajanjem s. Vidovića iz Maribora. Izpopolnjen je bil organizacijsko-zaup-

Največ gostov je iz Zagreba, ki se pripeljejo bodisi z vlaki ali z avtomobilom. Navadno živahno vrvenje avtomobilov smo opazili v nedeljo, dne 21. julija ob 11. uri dopoldne. Dospeli so izletniki iz Zagreba in imeli spredaj na avtomobilih male zastavice, zavoljo katerih je pa nastala pred pošto pravcata rabuka. Službujoči občinski stražnik je konfisciral te zastavice, gosti pa so se temu uprli in energično protestirali. Padale so jako pikre opazke. Tuji, ki so si ta prizor ogledali, so majali z glavami in nanje ta prizor ni napravil najboljšega vtisa. Zagrebčani pa so izjavili kar javno, da ne pridejo »nikadl viš«.

Slovenjgradec

Konferenca. V nedeljo, dne 4. avgusta t. l. se bo vršila v gostilni »Narodni dom« s pričetkom ob 9. uri dopoldne konferenca s sledečim dnevnim redom: Politični položaj in potreba naše samostojne politične stranke Socialistične zveze delovnega ljudstva Jugoslavije.

Velenje

»Delavsko Politiko« ima naročeno Matija Plevnik, gostilna »Pod gradom« v Velenju. Delavci, uvažujte!

nega dopusta. V slučaju poroke pa 2 dni. — V slučaju pomanjkanja dela se število delavcev ne bo reduciralo, temveč se bo delo razdelilo tako, da pride vsak na približno enako število delovnih ur na 14 dni. — V imenu podjetja sta sporazum podpisala gg. ing. Himmeler in Berchtold; v imenu organizacije Vidovića, za Delavsko zbornico Čeh, ter zaupnika Mikunda in Rep.

To je nov dokaz, da leži moč delavstva v organizaciji! Neorganizirani — zapomnite si to!!

Stavka pri Rosnerju traja dalje

devnih uspešnih pogajanj. — Razni domači in vedno zelo dobro informirani listi pravijo, da stavka le ena tretjina delavstva. Res pa je, da so v soboto delali le mojstri in 1 vajenec, v ponedeljek pa 15 na hitro roko sprejetih brezposelnih tekstilnih delavcev.

niški aparat ter postavljen poverjenik za delavski tisk.

Organizacija se lepo razvija — delavski tisk se širi!

Delavstvo stoji enotno za Splošno del. strok. zvezo Jugoslavije.

Obrtništvo v naši državi v statistični luči

Komaj dva odstotka prebivalstva

Obrtništvo v naši državi kljub temu, da se nahajamo v preporodni gospodarski fazi, ni posebno mogočen faktor. V vsej državi imamo (1934 konec leta, sedaj jih je manj) 142.304 mojstre. Po banovinah jih je: Beograd 32.659, Zagreb 24.334, Skoplje 11.228, Osijek 11.083, Sarajevo 8087, Split 5000, Banja Luka 4700, Ljubljana 24.474, Dubrovnik 1630, Novi Sad 17.207 in Podgorica 1902. Vse obrtništvo v državi znaša komaj dva odstotka prebivalstva.

Iz tega pregleda je razvidno, da obrtništvo v državi ne more imeti večjega političnogospodarskega vpliva brez trdnega oslonka na druge delovne sloje, predvsem na delavstvo in to tembolj, ker se gospodarstvo v državi industrializira in število obrtnikov ob razvoju industrije naglo nazaduje.

Delavski kolesarji

Prvo delavsko kolesarsko društvo na Pobrežju priredi dne 11. avgusta 1935 veliko vrtno veselico v gostilni Kren na Pobrežju, in sicer brez vstopnine. — Vljudno prosimo, da se vsa kulturna društva udeležijo te velike prireditve. — Odbor.

Sportna rubrika

Skupščina Radničke sportske zajednice Beograd, ki je bila sklicana za dne 24. julija, je preložena na dne 7. in 8. septembra in se bo vršila v prostorih Grafičnega doma, ulica Luja Bartua 3-III.

Skupščina LNP-a se bo vršila nepreklono v nedeljo, dne 4. avgusta. Pozivamo vse klube, člane Delavsko-imeščenjske sportne podzveze, da se te skupščine po svojih delegatih udeležijo in pridejo tudi na predkonferenco, ki jo sklicuje DNSP za soboto, dne 3. avgusta ob pol 19. uri. Vsa ostala navodila so dobili klubi pisмено.

V razrednih delavskih organizacijah

odgovornost in disciplina — neločljiva pojma

O disciplini govorimo v organizaciji. V vsaki organizaciji je višek popolnosti najidealnejša disciplina, ki jo zahteva celota od posameznika. Najmanjša nedisciplina ruši temelje organizacije in ogroža interese celote, ker vpliva razkrajajoče.

Zakaj je disciplinirana solidarnost v organizaciji tako velikega pomena, ki naj velja za strokovne, gospodarske, kulturne in politične organizacije (ko jih dobimo)?

Povsem enostavno. Delavske organizacije so združenja delavcev, ki nimajo pušk in kanonov, ne žandarjev in ne kapitala.

Nastale so iz socialne potrebe. Prisilila je delavce k organizaciji beda in brezpravnost, da si izvojujejo boljše razmere in svobodo, to je enakopravnost v družbi.

Že iz tega je razvidno, da je delavstvu na razpolago edino to orožje ter da je

zločinsko vsakršno početje, ki ruši disciplino

in poseza v funkcijo odgovornih funkcionarjev organizacije, oziroma organizacije same. Organizacija voli svoje odbornike, svoje odgovorne zaupnike, ki so odgovorni za vse akcije in za vse korake celotnega organiziranega članstva. To morajo vedeti vsi člani organizacije ter absolutno odklanjati vsako vmešavanje tako pesameznih članov, kakor zlasti tujih elementov v akcije organizacije. Če se pojavi kakšna želja ali

zahteva med članstvom, se mora ta sporočiti zaupnikom in odboru.

Brez sporazuma s temi, brez njih pristanka člani ne smejo nikdar nasedati provokaterjem ali nerazsodnim vplivom.

Enotna organizacija je celota in le celota pod odgovornim vodstvom je sila, ki sloni na najnujnejši čednosti organiziranega delavstva: na solidarnosti in disciplini.

Zdelo se nam je potrebno to povedati, da ne bi delavstvo nasedalo krivim »enotnim frontarjem«, ki govorijo o enotni fronti, nasprotno pa mečejo polena odgovornim zaupnikom in odbornikom pod noge. Te ljudi je treba onemogočiti in brez pomislekov javno ožigosati, če nečjejo delati za solidarnost in enotnost organizacij.

Izzivanje, izigravanje delavstva in organizacij mora prenehati.

Divje stavke z namenom, da se poruši ugled zaupnikov, morajo prenehati! Vsa delavska gibanja, vse akcije v interesu posameznikov in celote morajo izhajati pod odgovornostjo zaupnikov in odborov organizacij. Kjer ni tako, so na delu sovražniki delavskih organizacij in teh se je treba ogibati.

Disciplina zahteva absolutno podreditev zaupnikom, ne pa razkrajajočim elementom, ki namenoma ali pa zaradi nerazsodnosti slabe silo organiziranega delavstva.

Strokovno šolska politika — študija

Inspektor strokovnih šol v dravski banovini, g. dr. Presl, je izdal za našo javnost interesantno knjigo (148 strani), v kateri statistično obravnava strokovno šolstvo v Jugoslaviji od visokih šol do obrtno-nadaljevalnih šol za vajence.

Danes podajamo iz knjige pregled obrtnih in trgovskih nadaljevalnih šol v Jugoslaviji za 1929-30.

Banovina	Število		Proračun
	šol učitelj.	učencev	
1. Dravska	100	439	8.776
2. Drinska	36	189	3.642
3. Dunavska	96	655	4.721
4. Moravska	24	295	2.958
5. Primorska	7	40	883
6. Savska	66	556	12.297
7. Vrbaska	25	95	1.506
8. Vardarska	32	235	4.939
9. Zetska	17	68	1.196
Teritorij uprave mesta Beograd	14	199	4.409
Skupaj	417	2771	45.327

V pregledu niso navedene šole te vrste za beograjsko poročje, ki bi zvišali skupno vsoto stroškov nedvomno nekaj nad 15 milijonov dinarjev.

Takoj po vojni 1919-20 je bilo stanje teh šol naslednje (po Glasniku stručne nastave):

Pokrajina	Število		
	šol učitelj.	učencev	
1. Srbija in Črna gora	84	774	12.550
2. Hrvatska in Slavonija	48	377	5.200
3. Slovenija	42	216	3.800
4. Vojvodina	52	470	9.292
5. Bosna in Hercegovina	14	117	1.260
6. Dalmacija	8	40	400
7. Srem	—	—	—
Skupaj	258	1994	32.502

Podatki pregledov nam povedo, da je takoj po vojni 1919-20 prejelo obrtno-nadaljevalni pouk 32 tisoč vajencev, deset let pozneje 1929-30 pa 45.327, torej 12.822 več.

Zanimivo bi bilo ugotoviti, koliko vajencev ne obiskuje obrtno-nadaljevalnih šol, o čemer pa nimamo zanesljivih statističnih podatkov. Osrednji urad za socialno zavarovanje navaja sicer v svoji statistiki 59.015 zavarovanih vajencev, kar znači približno število vajencev v državi.

KUPUJMO DOMAČE BLAGO! Oblačni predmeti pri Gogali na Jesenicah so delo domačega delavca, zato je izdelava tudi trpežna, blago dobro, cene zmerne in izbira vseh oblačil za deklice, dečke, dame in gospode vedno velika. Priporočata se krojaštvu in trgovina Ivan Gogala na Jesenicah.

Vabilo na občni zbor

Ljudske tiskarne d. d. v Mariboru, ki se bo vršil dne 13. oktobra 1935 ob 18. uri v sejni sobi Delavske zbornice, Maribor, Sodna ulica 9/1, s sledečim

dnevnim redom

1. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora.
2. Poročilo o bilanci.
3. Poročilo nadzornega odbora.
4. Glasovanje o bilanci in absolutoriji.
5. Volitev upravnega odbora in nadzorstva.
6. Samostojni predlogi.
7. Slučajnosti.

Izpisek iz družbenih pravil:

§ 26. Vsaka delnica daje pravico do enega glasu.

§ 27. Glasovalno pravico na občnem zboru imajo oni delničarji, ki so vpisani v delniško knjigo družbe.

§ 28. Občni zbor je sklepčen, če je zastopana na njem vsaj ena desetina vsega delniškega kapitala.

Upravni svet.

Zahtevajte vedno in povsod kruh in pecivo iz Delavske pekarnice v Mariboru. - Telefon števil. 2324.